چالش

مادورو همراه با آزمایش موشک با ترامپ مذاکره می‌کند

نیکلاس مادورو، رئیس‌جمهور ونزوئلا می‌گوید دولت وی به طور مخفیانه با دولت دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور امریکا گفت‌وگوهایی را آغاز کرده است. همزمان ارتش این کشور با اجرای مانوری که در آن یک سامانه ضد هوایی پیشرفته روسی آزمایش شد، توانایی خود را برای دفاع از کشور نشان داد تا امید غربگرایان برای مداخله نظامی را کم‌رنگ‌تر کرده باشد.

رئیس‌جمهور ونزوئلا در گفت‌وگو با خبرگزاری آسوشیتدپرس ضمن انتقاد از رویکرد واشنگتن در قبال بحران جاری در کشورش اعلام کرد که امیدهای خود را برای دیدار با دونالد ترامپ از دست نداده است.

سخنان رئیس‌جمهور ونزوئلا در حالی بیان می‌شود که ایالات متحده خوان گوایدو، رهبر مخالفان دولت ونزوئلا را به عنوان رئیس‌جمهور موقت این کشور به رسمیت شناخته است. گوایدو که چندی است خود را رئیس‌جمهور ونزوئلا خوانده است، روز سه‌شنبه تهدید کرده بود که اگر کمک‌های به اصطلاح بشردوستانه امریکایی از مرز ونزوئلا عبور نکند، مقابله نظامی با دولت محتمل خواهد بود. رئیس‌جمهور ونزوئلا در بخشی از مصاحبه با آسوشیتدپرس اعلام کرد که وزیر خارجه دولت وی در جریان گفت‌وگوهای مخفیانه در نیویورک از الیوت آبرامز، نماینده ویژه امریکا در امور ونزوئلا دعوت کرده است «خصوصی، علنی یا مخفیانه» از این کشور دیدار کند. نیکلاس مادورو گفت: «اگر او می‌خواهد ملاقات کند فقط به من بگوید کی و کجا! من سر قرار حاضر خواهم بود.» رئیس‌جمهور ونزوئلا جزئیات بیشتری از مذاکرات مخفیانه نیویورک و طرح خود برای دیدار با الیوت آبرامز ارائه نکرد.

از سوی دیگر، یک مقام ارشد دولت امریکا که نخواست نامش فاش شود تأکید کرد که واشنگتن مایل است با «مقامات سابق ونزوئلا از جمله مادورو در مورد طرح‌شان برای ترک قدرت» گفت‌وگو کند. در چنین شرایطی شماری از کشورهای قاره امریکا در جریان نشستی در واشنگتن متعهد شدند که کمک‌هایی به مبلغ ۱۰۰ میلیون دلار را برای اپوزیسیون مورد حمایت واشنگتن بفرستند. روز پنج‌شنبه سازمان کشورهای امریکایی نشستی را در واشنگتن برگزار کرد که نماینده خوان گوایدو نیز در آن شرکت داشت. به گفته جان بولتون، مشاور امنیت ملی کاخ سفید، در این نشست ۲۵ کشور متعهد شدند که ۱۰۰ میلیون دلار کمک انسان‌دوستانه برای مردم ونزوئلا تدارک ببینند. بولتون همچنین از تمامی کشورها خواست که دولت موقت خوان گوایدو را به رسمیت بشناسند و از آن حمایت کنند.

دولت کوبا طی بیانیه‌ای اعلام کرد امریکا در قالب کمک‌های بشردوستانه در حال انجام تحرکات نظامی مشکوکی برای دخالت در امور داخلی ونزوئلا است. به نوشته خبرگزاری رویترز، در بیانیه روز پنج‌شنبه دولت کوبا ضمن بیان خبر فوق، تحولات اخیر در ونزوئلا اقدامی برای کودتا توصیف شده که تاکنون شکست خورده است.

در همین حال، ارتش ونزوئلا در جریان برگزاری مانور بزرگ «آنگوستورا-۲۰۰» موشک ضد هوایی بوک-ام۲ را در میدان تمرین مورد آزمایش قرار داد. این سیستم در مقابل جنگ الکترونیک آسیب‌پذیر نیست و در حال حاضر یکی از بهترین‌ها در جهان محسوب می‌شود و می‌تواند انواع مختلفی از هواپیما از جمله جنگنده‌های زرهی، جنگنده‌های مدرن و بمب افکن‌های استراتژیک را مورد اصابت قرار داده و نابود کند. یکی دیگر از ویژگی‌های این سامانه مقابله با موشک‌های کروز و بالستیک و بمب‌های قابل تنظیم است.

پرونده

افشاگری خبرنگار بی‌بی‌سی درباره حمله شیمیایی جعلی در دوما

خبرنگار بی‌بی‌سی با اشاره به ساختگی بودن حمله شیمیایی که در فروردین سال جاری در شهر دوما رخ داد، اعلام کرد که در این شهر از گاز سارین نیز استفاده نشده و انگلیس از آن مطلع بود.

«ریام دالاتی» خبرنگار «بی‌بی‌سی» با انتشار چند پیام در صفحه توئیتر خود اعلام کرد که تحقیقات زیادی درباره حمله ادعایی شیمیایی در هفتم آوریل سال گذشته در غوطه دمشق انجام داده است. وی تأکید کرد پس از تحقیقات به این نتیجه رسیده که در هفتم آوریل گذشته، از گاز سارین در شهر دوما واقع در غوطه شرقی استفاده نشده است. منابع خبری معارض سوریه، آوریل سال گذشته (فروردین ۱۳۹۷) با انتشار تصاویری مدعی حمله شیمیایی در شهر «دوما» واقع در غوطه شرقی شدند. دالاتی افزود: «هر آنچه درباره حمله با استفاده از گاز سارین گفته شده، جعلی بود تا بیشترین تأثیر را [برافکار عمومی جهان] داشته باشد.» «ماریا زاخاروا» سخنگوی وزارت خارجه روسیه پیش‌تر اعلام کرد که دلایل محکمی وجود دارد که ثابت می‌کند حمله ادعایی شیمیایی در دوما، صرفاً نمایش و تحریک رسانه‌ای خطرناک بود. زاخاروا تأکید کرد که به‌تدریج دلایلی نمایان می‌شود که ثابت می‌کند هیچ حمله شیمیایی در دوما رخ نداده است. وی همچنین گفت که در غوطه شرقی، بمب‌های ساخت اروپا و یک آزمایشگاه شیمیایی متعلق به تروریست‌ها در دوما کشف شد. دالاتی در ادامه اظهار داشت که پس از مصاحبه با فعالان و عناصر موسوم به «کلاه سفیدها» و سایر شاهدان عینی به این نتایج رسیده و مشخص شده است که یکی از سه یا چهار نفری که تصویربرداری می‌کردند، «ابوبکر حنان» یکی از پزشکان بیمارستان دوما بوده است. وی حنان را «خشن و حیله‌گر» می‌داند و تأکید دارد که وی با گروه تروریستی «جیش‌الاسلام» در ارتباط بوده است؛ گروهی که پیش از آزادسازی غوطه شرقی در بهار گذشته از سوی ارتش سوریه، این منطقه را در اشغال خود داشت. این خبرنگار با اشاره به اینکه دست‌کم یک کشور عضو ناتو از رخدادهای بیمارستان اطلاع داشته است، تصریح کرد، افرادی که این صحنه را به صورت تصنعی درست کردند، از رخدادهایی که در ساختمان مسکونی که این حمله ادعایی در نزدیکی آن رخ داده بود، اطلاع داشتند. وزارت دفاع روسیه نیز چندی پیش اعلام کرد که توانسته به کسانی که این ویدئوی ساختگی را تدوین کرده بودند، دست پیدا کند و پس از شنیدن اظهارات آنان تأکید کرد که ادله‌ای مبنی بر دست داشتن مستقیم انگلیس در طراحی این حمله ساختگی در اختیار دارد. این حمله ادعایی باعث شد امریکا، انگلیس و فرانسه بامداد ۱۴ آوریل چند موضع ارتش سوریه را در اطراف دمشق و حمص هدف قرار دهند و پدافند هوایی سوریه، چندین موشک را سرنگون کرد.

خبر

تداوم تلفات متجاوزان سعودی در یمن

حساب توئیتری وابسته به وزارت دفاع عربستان سعودی اعلام کرد که در پی درگیری نظامیان سعودی با نیروهای انصارالله، پنج سرباز این کشور کشته شدند.

منابع خبری از حملات توپخانه‌ای نیروهای انصارالله یمن به ارتش عربستان سعودی در منطقه «نجران» در جنوب غرب این کشور و مرزهای مشترک یمن خبر دادند. حساب توئیتری «شهداء الواجب» وابسته به وزارت دفاع عربستان سعودی اعلام کرد که در جریان درگیری نظامیان سعودی با نیروهای انصارالله، پنج سرباز این کشور کشته شدند. همچنین شبکه خبری «المسیره» یمن گزارش داد که ارتش و کمیته‌های مردمی یمن مراکز تجمع عناصر عربستانی را در منطقه «رقابه الحلق» واقع در نجران بمباران کردند که در پی این حملات توپخانه‌ای، چند سرباز سعودی کشته شدند. به گزارش این شبکه، عناصر وابسته به ارتش سعودی در منطقه «عسیر» قصد داشتند به مواضع ارتش یمن نفوذ کنند، که این عملیات ناکام ماند.

گزارش یک

روح‌الله صالحی

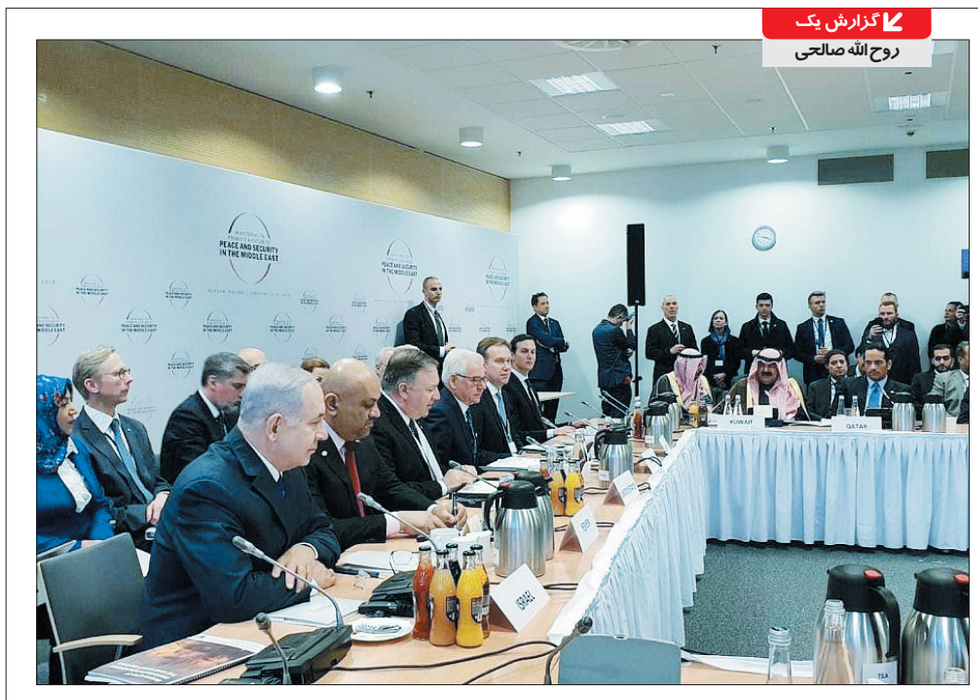

فتوگیت عربی در ورشو

کنفرانس ضدایرانی حتی در بیانیه پایانی هم علیه ایران اجماع نکرد

تبلیغات گسترده امریکا و رژیم صهیونیستی برای تشکیل ائتلاف جهانی علیه ایران در نشست ورشو، به دلیل عدم اجماع بین شرکت کنندگان آن، حتی در صدور بیانیه ضدایرانی ناکام ماند. به‌رغم استقبال سرد و مشارکت سطح پایین کشورها در ورشو، تنها دستاورد کنفرانس برای واشنگتن این بود که فرصتی برای وزیران کشورهای عربی فراهم آورد تا با نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی عکس یادگاری انداخته و منافع مشترکی از رویارویی با ایران را پیش ببرند.

نشست امنیتی دو روزه ورشو در لهستان، با موضوع صلح و امنیت در خاورمیانه روز پنج‌شنبه پس از دو روز پایان یافت و در بیانیه پایانی شرکت‌کنندگان در کنفرانس اشاره‌ای به کشور خاصی نشده است. در عین حال در کنفرانس مطبوعاتی پایانی این نشست، وزرای خارجه امریکا و لهستان که میزبان نشست بودند بارها از ایران به عنوان یک «تهدید امنیتی» نام بردند. به گزارش خبرگزاری رویترز، مایک پمپئو، وزیر خارجه امریکا برای اینکه نشست ورشو را موفقیت‌آمیز جلوه دهد، عصر پنج‌شنبه در پایان این نشست و در گفت‌وگو با همتای لهستانی خود باز هم به فشار تبلیغاتی علیه تهران روی آورد و از همه کشورهای جهان درخواست کرد که برای مقابله با تهران با هم متحد شوند. پمپئو با اعلام اینکه در ورشو درباره مسائل مختلف خاورمیانه از جمله حقوق بشر، تهدیدات سایبری، تروریسم و مسائل فلسطینیان و اسرائیل و به ویژه ایران گفت‌وگو به عمل آمد، گفت: «مسائلی که در خاورمیانه وجود دارند مسائلی نیستند که انتظار داشته باشیم به طور معجزه‌آسا حل و فصل شوند، بلکه باید درباره آنها فکر کرد و با هم‌اندیشی و اجماع به حل آنها پرداخت». مایک پنس، معاون رئیس‌جمهور امریکا هم که از استقبال سرد اروپایی‌ها از نشست ورشو خشمگین به نظر می‌رسید، در سخنرانی‌اش در ورشو، به طرح اظهاراتی ضدایرانی پرداخت و مدعی شد که «ایران مهم‌ترین تهدید برای امنیت منطقه غرب آسیا است». پنس با اشاره به ساز و کار مالی موسوم به «اینستکس» که از سوی آلمان، فرانسه و انگلیس به بهانه تسهیل مبادلات تجاری اروپا و ایران تأسیس شده، مدعی شد: «ما این را، تلاشی برای شکستن تحریم‌های ایالات متحده علیه ایران می‌دانیم. زمان آن فرارسیده که شرکای اروپایی ما کنار ما و مردم ایران بایستند و در کنار متحدان و شرکای ما در آن منطقه بایستند». به گزارش شبکه سی‌ان‌ان، وزیر خارجه لهستان در پاسخ به سؤالی درباره دلیل تمرکز بر ایران در نشست ورشو ادعا کرد که کشورهای منطقه در بیان این نظر که ایران عامل بی‌ثبات‌کننده در منطقه است، اتفاق نظر داشتند. او گفت: «این به معنای آن نیست که بایستی ایران را از گفت‌وگوها بر سر مسائل منطقه کنار گذاشت.»

اگرچه قرار بود موضوع اصلی کنفرانس صلح و امنیت خاورمیانه، ایران باشد، اما اختلافات عمیق میان برخی کشورهای اروپایی و دولت امریکا بر موضوع اصلی تحریم‌های اقتصادی علیه ایران موجب شد کشورهایی چون آلمان و فرانسه در سطح بسیار نازلی در این کنفرانس شرکت کنند. در لابه‌لای این نشست بارها طرف‌های امریکایی و صهیونیستی ادعاهای واهی علیه ایران مطرح کردند، اما در نهایت، امریکا به اهداف خود نرسید و در بیانیه پایانی هم نامی از ایران برده نشد. باتوجه به اینکه نشست ورشو در مورد ایران به اجماع نرسید، می‌توان گفت که نه تنها اهداف واشنگتن محقق نشده، بلکه در مواردی این کنفرانس یک گام به عقب نیز برای امریکا بوده است.

واکنش‌ها

واکنش‌ها در خصوص این نشست و به ویژه ناکامی امریکا برای فشار و تبلیغ علیه ایران گسترده بود و بسیاری از رسانه‌ها از همان ابتدا این نشست را محکوم به شکست خوانده بودند. بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت امور خارجه درباره بی‌نتیجه بودن نشست ورشو گفت: «تعداد و سطح پایین شرکت‌کنندگان نشست ورشو که آنان نیز از همراهی با هرگونه تصمیم ضدایرانی امتناع کردند، در فرجام این نشست از پیش شکست خورده، بیانیه پایانی آن را به سندی بی‌خاصیت تبدیل کرد. متن و نوشته‌ای که تنها از سوی دو کشور برگزارکننده صادر شد و فاقد هرگونه اعتبار و تصمیم بود». روزنامه واشنگتن‌پست در گزارشی شکست تلاش‌های وزیر امور خارجه امریکا در جلب نظر همتایان غربی برای شرکت در نشست ورشو را شکاف بین واشنگتن و اروپا درباره ایران دانست. روزنامه گلوبال تایمز چین از نشست ورشو به عنوان کنفرانس شکست خورده نام برد و نوشت: «این نشست درس عبرتی برای امریکا است تا در سیاست‌های خصمانه خود نسبت به ایران تجدیدنظر کند». شبکه الجزیره، هم درباره بی‌حاصل بودن این نشست نوشت: «میزان مشارکت اندک کشورها در نشست ورشو نشان می‌دهد که وقتی موضوع به فلسطین و ایران مربوط می‌شود، بسیاری از کشورها حاضر به حضور در آن نیستند و این نشانگر انزوای دولت امریکا در اتخاذ سیاست‌هایی علیه ایران و فلسطین است». شبکه المیادین نیز در مقاله‌ای درباره نشست ورشو نوشت: «امریکا از اجماع علیه ایران در این نشست، ناتوان است و نمی‌تواند تهران را تسلیم دیکته‌های کاخ سفید و شرکایش کند». الکس وارد، تحلیلگر مسائل امنیت بین‌الملل در شبکه اجتماعی توئیتر نوشت: «امریکا نشست جهانی برای انزوای ایران برگزار کرد ولی در عوض خود منزوی شد.»

محفل عربی - صهیونیستی

به‌رغم همه تبلیغات درباره اهداف نشست ورشو، این نشست به محفلی برای آشتی کشورهای عربی با رژیم صهیونیستی و گامی علنی برای عادی‌سازی با این رژیم تبدیل شد. به گزارش خبرگزاری فرانسه، وزیر خارجه امریکا گفت که نمایندگان کشورهای عربی و اسرائیل در ورشو در یک ضیافت شام مشترک شرکت کرده‌اند. پمپئو گفت که آنها درباره منافع مشترک بحث و تبادل نظر کردند. او مدعی شد: «قابل انکار نیست که ستیزه‌جویی ایران در منطقه، کشورهای عربی و اسرائیل را به هم نزدیک کرده است». دیروز همچنین دفتر نخست‌وزیری رژیم صهیونیستی فیلمی از دیدار مقامات عربی با بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل منتشر کرد. به گزارش یورونیوز، رسانه‌های اسرائیلی روز جمعه با انتشار گزارشی در این خصوص به ویدئویی استناد کردند که در جریان یکی از نشست‌های حاشیه‌ای کنفرانس ورشو توسط دوربین تلفن همراه گرفته شده و ظاهراً قرار نبوده است که علنی و رسانه‌ای شود. خالد بن حمد آل خلیفه، وزیر امور خارجه بحرین یکی از شرکت‌کنندگان در این نشست است که در بخشی از این ویدئو می‌گوید: «ما با شنیدن این جمله بزرگ شدیم که مناقشه فلسطین و اسرائیل بزرگ‌ترین و مهم‌ترین مشکل است اما سپس متوجه شدیم که مشکلی بزرگ‌تر و خطرناک‌تر از آن که حتی در عصر مدرن خطرناک‌ترین معضل به شمار می‌رود از ناحیه ایران ناشی می‌شود». عادل الجبیر، وزیر خارجه سابق عربستان هم به عنوان یکی دیگر از شرکت‌کنندگان در این نشست ضمن تأکید بر تهدید ناشی از یک «ایران مسلح به بمب اتم» فعالیت‌های موشکی ایران را محکوم و ایران را به حمایت و انجام عملیات تروریستی متهم می‌کند. عادل الجبیر همچنین در ادامه سخنان خود خواهان اعمال تحریم و مجازات‌های بیشتر بر ضد ایران می‌شود. در ادامه وزیر خارجه امارات در مورد حملات هوایی رژیم صهیونیستی در سوریه به بهانه مقابله با ایران، به دفاع از تل‌آویو پرداخته و می‌گوید: «خب، هر کشوری حق دارد وقتی از سوی یک کشور سرکش به چالش کشیده می‌شود، از خود دفاع کند. بله». بنیامین نتانیاهو در سخنانی کنفرانس ورشو را به دلیل تشکیل جبهه مشترک اسرائیل و کشورهای عربی بر ضد ایران نوعی نقطه عطف تاریخی قلمداد کرده است. نتانیاهو مدت‌هاست با اتخاذ یک رویکرد انتقادی سخت و آشکار فعالیت‌های هسته‌ای و موشکی ایران و نیز نفوذ تهران در کشورهای همسایه را به شدت مورد حمله قرار داده است و برای مقابله با تهدیدات ادعایی از سوی ایران، به دنبال همگرایی هر چه بیشتر با رژیم‌های عربی منطقه است. رژیم‌های عربی حاشیه خلیج فارس و اسرائیل در سال‌های گذشته به سمت عادی‌سازی روابط با یکدیگر پیش رفته‌اند و بارها دیدارهایی بین مقامات دو طرف برگزار شده است. همگرایی اعراب و تل‌آویو پس از توافق هسته‌ای ایران و ۱+۵ گسترش یافته و نتانیاهو بارها مدعی شده است که تهدیدات ایران، اعراب را به اسرائیل نزدیک‌تر کرده است و حتی مدعی شده است که اعراب، دیگر اسرائیل را دشمن خود نمی‌دانند بلکه دشمن درجه یک اعراب، ایران است. سیاست نزدیکی اعراب و اسرائیل در دولت دونالد ترامپ، بیش از هر زمان دیگری دنبال می‌شود و واشنگتن تلاش می‌کند ائتلافی منطقه‌ای علیه ایران تشکیل دهد. امریکا درصدد است با همگرایی اعراب و اسرائیل بخشی از تعهدات خود را در منطقه به متحدانش سپرده و هزینه‌های حضور خود را کاهش دهد.

گزارش ۲

بیانیه بی‌خاصیت شورای امنیت

در بیانیه شورای امنیت علیه اقدام تروریستی در خاش، هیچ مرجع و منبعی برای این تروریسم کور مشخص نشده است

هر ۱۵ عضو شورای امنیت حتی امریکا، در یک بیانیه حمله تروریستی در جنوب شرقی ایران را محکوم کردند؛ بیانیه‌ای که اگر نام دولت ایران و حمله تروریستی استان سیستان و بلوچستان از آن حذف شود، له و علیه هر موجودیت دیگری قابل صادر کردن است.

به گزارش «جوان» روز پنج‌شنبه هنوز ۲۴ ساعت از حمله تروریستی به اتوبوس حامل مرزبانان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نگذشته بود که شورای امنیت سازمان ملل علیه این اقدام تروریستی بیانیه صادر کرد و این بیانیه با اجماع هر ۱۵ عضو شورای امنیت از جمله امریکا به تصویب رسید. این بیانیه که مشخص نیست به پیشنهاد کدام عضو تهیه و تصویب شده، از عمومی‌ترین عبارت‌های ممکن در محکومیت تروریسم استفاده می‌کند و معطوف به رسمیت بخشیدن به هیچ اقدام چندجانبه یا یکجانبه یا هزینه‌بر ساختن اقدام تروریستی علیه یک موجودیت سیاسی خارجی مشخص نیست. «آنتونیو اندونگ امبی‌ای» رئیس گینه‌ای شورای امنیت در این بیانیه آورده است: «اعضای شورای امنیت با قوی‌ترین لحن ممکن حمله تروریستی فجیع و بزدلانه‌ای را که در ۱۳ فوریه ۲۰۱۹ در استان سیستان و بلوچستان ایران رخ داد و به کشته شدن ۲۷ نفر و زخمی شدن ۱۳ تن دیگر منجر شد، محکوم کردند. اعضای شورای امنیت همدردی و تسلیت عمیق خود را به خانواده‌های قربانیان و به دولت ایران ابراز می‌کنند و امید به بهبود فوری و کامل مجروحان دارند.» در این بیانیه هیچ اشاره‌ای به گروه تروریستی جیش‌العدل که رسماً مسئولیت حمله را به عهده گرفته، نشده است، گروهی که تنها از طرف ایران و هند در لیست تروریسم قرار گرفته است. در این بیانیه بر لزوم مسئولیت‌پذیر ساختن آماده‌کنندگان، سازمان‌دهندگان، حامیان مالی و حامیان این اقدام تروریستی و به دست عدالت سپردن آنها تأکید شده ولی هیچ اشاره مستقیم یا ضمنی به طرف خاصی نشده است. در این بیانیه با لفظی عمومی «تروریسم در همه اشکال آن، یکی از جدی‌ترین تهدیدات برای صلح و امنیت بین‌المللی است» شناخته شده است. اتحادیه اروپا نیز در بیانیه‌ای جداگانه بدون اشاره به گروه تروریستی موسوم به جیش‌العدل، حمله تروریستی رخ داده علیه نیروهای مسلح ایرانی در استان سیستان و بلوچستان ایران را محکوم کرده است. اتحادیه اروپا تأکید می‌کند: «هیچ توجیهی برای چنین اقدام تروریستی ظالمانه‌ای وجود ندارد. این اتحادیه به خانواده قربانیان و مردم ایران تسلیت می‌گوید و برای مجروحان [این حادثه تروریستی] آرزوی بهبودی هرچه سریع‌تر دارد.»

محکومیت جهانی

ابومهدی المهندس، معاون سازمان الحشدالشعبی (بسیج مردمی) عراق در پیامی به سردار محمدعلی جعفری، فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، حادثه حمله تروریستی و کینه‌جویانه زاهدان همزمان با چهل‌سالگی انقلاب اسلامی را تسلیت گفت. جنبش مقاومت اسلامی فلسطین (حماس) در بیانیه‌ای با لحنی متفاوت حمله تروریستی به نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران در استان سیستان و بلوچستان را محکوم کرد: «حماس حمله تروریستی به کاروان [نیروهای سپاه] پاسداران انقلاب اسلامی ایران را محکوم می‌کند.» در این بیانیه آمده: «این حمله تروریستی تنها در راستای اهداف دشمنان امت اسلام است؛ دشمنانی که در کمین این امت نشسته‌اند و روی نابودی و تغذیه آن با درگیری‌ها و ضربه زدن به امنیت و ثبات آن حساب باز کرده‌اند تا از این رهگذر، بر اراده آنها سیطره پیدا کرده و ثروت‌های آنها را غارت کنند و در خدمت منافع و نقشه‌ها و توطئه‌های امریکایی‌ها و صهیونیست‌ها در منطقه باشند.» ترکیه، کویت، جمهوری آذربایجان، اسپانیا، عراق، سوریه، لبنان، هند و پاکستان این حمله تروریستی را محکوم کرده‌اند.

اقدامی در آستانه سفر بن‌سلمان

«مادرن دیپلماسی» در گزارشی به قلم جیمز دورسی، به همزمانی حمله تروریستی در ایران با سفر محمد بن سلمان اشاره کرده و نوشته است: «این حمله با شاخص‌هایی همراه شده که نشان می‌دهد عربستان سعودی و امریکا در فکر اقدامات مخفی علیه ایران با استفاده از سکوی پرش بلوچستان پاکستان هستند، منطقه‌ای که منافع اقتصادی و تجاری عربستان در آن، بخشی از گفت‌وگوهای محمد (بن‌سلمان) در اسلام‌آباد را تشکیل می‌دهد.» به نوشته سایت اروپایی مادرن دیپلماسی، در جریان سفر بن‌سلمان یک یادداشت تفاهم به ارزش ۱۰ میلیارد دلار برای سرمایه‌گذاری عربستان امضا خواهد شد که این سرمایه‌گذاری نفوذ سعودی را در پاکستان و همچنین ردپای عربستان در بلوچستان تقویت می‌کند. با وجود اعتراضات فراوان مردمی علیه سفر «محمد بن‌سلمان» ولیعهد سعودی قرار است وی شنبه وارد اسلام آباد شود. داون‌نیوز در این خصوص نوشت: تمام اقدامات امنیتی برعهده ارتش پاکستان است و نیروهای ارتش تأمین امنیتی هوایی و زمینی را به عهده دارند. گزارش‌ها حاکی است ارتش برای کنترل کامل اوضاع در مقر وزارت کشور پاکستان اتاق کنترلی تشکیل داده و تمام مسیرهای منتهی به محل اقامت بن‌سلمان را زیر نظر خواهد داشت. علاوه بر این ۱۲ هزار نیروی ویژه ارتش در شهرهای اسلام آباد و راولپندی مستقر هستند تا هرگونه تردد مشکوکی را زیر نظر بگیرند. هواپیمای بن‌سلمان از لحظه ورود به حریم هوایی پاکستان تا لحظه فرود در فرودگاه اسلام‌آباد در حصار کامل جنگنده‌های ارتش پاکستان خواهد بود. این جنگنده‌ها در مدت اقامت بن‌سلمان نیز دائماً در آسمان پاکستان گشت‌زنی می‌کنند تا مانع تهدیدهای احتمالی شوند.

نگاه

سجاد مرادی کلارده

چرا ائتلاف‌سازی امریکا بی‌نتیجه است؟

کنفرانس امنیتی ورشو بدون اشاره به ایران در بیانیه نهایی آن، پایان یافت. این کنفرانس که بیشتر برای تحت‌الشعاع قرار دادن نقش منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران به راه افتاده بود، با بی‌اعتنایی برخی کشورها از جمله روسیه، چین و مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا مواجه شد اما چنانکه از اظهارات مقامات امریکایی از جمله پمپئو وزیر خارجه این کشور در آغاز برمی‌آمد، هدف عمده کنفرانس، محدودسازی نقش و قدرت منطقه‌ای ایران از طریق شکل‌دهی به یک ائتلاف تهاجمی بود. با این وجود نکته مشخص این است که ایران طی یک دهه گذشته با تأکید بر توانمندی‌های گفتمانی و راهبردهای دفاعی بازدارنده، ضمن رفع تهدیدات متنوع در محیط منطقه‌ای پیرامون، به قدرت اول و بازیگر محوری منطقه تبدیل شده است. در عین حال به‌رغم اقدامات شفافیت‌ساز ایران به ویژه در موضوع هسته‌ای و نیز سیر تدافعی سیاست امنیت منطقه‌ای، امریکا و متحدانش با ارزیابی تهاجمی از سیاست‌های تهران، همواره در پی بازدارندگی متقابل نظیر ائتلاف‌سازی علیه ایران بوده‌اند. به‌رغم این، دو نکته درباره رویکرد جدید امریکا در قبال ایران وجود دارد.

نخست، ائتلاف‌سازی علیه ایران دارای سابقه طولانی است. امریکا در راستای مشی رئالیستی سیاست خارجی خود از سال‌ها قبل ائتلاف‌های گسترده‌ای را علیه ایران به راه انداخته است. از جمله ائتلاف‌سازی در حمایت از تروریسم تکفیری که کشورهای مهمی همچون عربستان سعودی، برخی از کشورهای عربی خلیج فارس و ترکیه از مهم‌ترین حامیان آن بوده‌اند. ائتلاف‌سازی در تحریم‌های بین‌المللی ضدایرانی و نفت، که طی سال‌های پس از ۲۰۱۱ علیه ایران شکل گرفت. در این ائتلاف که در قالب تحریم خرید نفت ایران از سوی کشورهای اروپایی از سال ۲۰۱۲ استمرار دارد، عربستان نقش بارزی را ایفا می‌کند. ریاض با تولید روزانه ۱۰ میلیون بشکه که نیمی از آن صادر می‌شود، به اروپا اطمینان داد که انرژی این کشورها را تأمین می‌کند. سیاست افزایش عرضه با هدف کاهش قیمت نفت نیز دنبال شد؛ به حدی که در سال ۲۰۱۶ قیمت نفت به ۳۰ دلار برای هر بشکه رسید. راهبرد دیگر ائتلافی، فشار بر کشورهای دوست ایران در منطقه است. امریکا و متحدانش با بحران‌سازی در سوریه و بی‌ثباتی عراق به دنبال تغییر وضع تقسیم قدرت در خاورمیانه با هدف ایجاد جدایی بین کشورهای محور مقاومت یا حداقل سوق دادن آنها به بی‌طرفی یا مخالفت انفرادی بودند. اما، این ائتلاف‌ها نتوانستند اهداف تعیین‌شده را محقق سازند. گروه‌های تروریستی مانند داعش که در ابتدای ۲۰۱۴ قلمرو ارضی وسیعی را در عراق و سوریه در اختیار گرفتند، اکنون حاکمیت خود را از دست داده‌اند. قیمت نفت به ثبات نسبی رسیده و دولت‌های سوریه و عراق پس از پایان موج بحران‌های داخلی، سعی در بهبود شرایط دارند.

نکته دیگر، سیاست‌های دستوری امریکا در منطقه در ادامه روندهای پیشین است. امریکا سعی نمود سیاست‌هایی نظیر دموکراسی‌سازی در کشورهای منطقه، طرح خاورمیانه بزرگ و روند صلح و سازش در خاورمیانه را این بار نیز در کنفرانس ورشو دنبال کند. سخنان پمپئو در ابتدای کنفرانس که هدف آن را دستیابی به نقشه صلح خاورمیانه در مقابله با تهدیدات تروریسم و راه‌های مقابله با آن در تعامل با کشورهای شرکت‌کننده خواند، از چنین مضمونی برخوردار است. اما به نظر می‌رسد که با بی‌توجهی به نقش ایران و کنار گذاشتن آن از روندهای منطقه‌ای، امریکا و متحدانش همان اشتباهی را مرتکب شدند که در سال‌های دهه ۱۹۹۰ پس از بحران کویت و نیز پس از سقوط صدام انجام دادند. نتیجه نادیده گرفتن ایران در روند امنیت منطقه‌ای خاورمیانه، مذاکرات سال ۲۰۰۷ امریکا با ایران درباره ثبات عراق و محرومیت از نقش ثبات‌ساز این کشور در بحران‌های منطقه‌ای بود. در اینجا نیز به نظر می‌رسد طرح صلح‌سازی مورد نظر امریکا در منطقه به سرنوشت دولت- ملت‌سازی مورد نظر این کشور دچار شده است.

به‌رغم این، سؤال محوری این است که چرا ائتلاف‌سازی علیه ایران به طور خاص در خاورمیانه که امریکا طی دهه‌ها به دنبال آن بوده است، راه به جایی نمی‌برد. دلیل اصلی این مسئله، کنار گذاشتن ایران از روندهای تشکیل سیستم امنیت منطقه‌ای است که مهم‌ترین نتیجه آن گذار ایران به راهبرد امنیت منطقه‌ای ویژه خویش است. ایران برای مقابله با تک‌افتادگی ژئوپلیتیک ناشی از عدم توجه کشورهای پیرامونی، گذار به توازن امنیت و شرایط مساوی با سایر کشورهای منطقه، چاره‌ای جز پیگیری راهبرد امنیتی مخصوص خود در قالب راهبرد «امنیت به هم پیوسته» که نوعی از بازدارندگی در مقابل قدرت رقبا است، نداشته است. در چارچوب این راهبرد هرگونه ایجاد ناامنی برای ایران، به معنای ناامنی برای منطقه خواهد بود و رفع تهدیدات امنیتی ایران مهم‌ترین اصل ثبات‌سازی منطقه است. هدف اصلی این راهبرد قبول نقش منطقه‌ای ایران، تغییر در بازی برد-باخت مورد نظر امریکا در معادلات منطقه‌ای و سوق‌دادن سیاست دفاعی ایران به سمت رفع چالش‌های امنیتی است. ویژگی‌های اصلی این راهبرد، حضور فعال در تحرکات سیاسی حلقه‌های امنیتی فوری و غیرفوری، دفاع فعال تهاجمی، تقویت توان بازدارنده موشکی و گسترش همکاری با کشورهای دیگر برای رفع تهدیدات مشترک است که این امکان را به ایران داده است تا به مقابله با گروه‌های تروریستی، ائتلاف‌های منطقه‌ای و نیز دستورکار سیاست خارجی امریکا بپردازد. به همین دلیل است که باید گفت ائتلاف‌سازی علیه ایران در برهه کنونی که تهران اغلب تهدیدات امنیتی در سال‌های اخیر را پشت سر گذاشته است، در واقع تکرار روندهای بی‌حاصل گذشته و تنها تشدید معمای امنیت در منطقه است.

تنش

تنش مجدد در روابط هند و پاکستان

نارندرا مودی، نخست‌وزیر هند با محکوم کردن حمله انتحاری به سربازان این کشور در کشمیر، به پاکستان درباره ایجاد بی‌ثباتی در کشورش هشدار داده است.

حمله تروریستی به اتوبوس سربازان هند در منطقه مورد مناقشه کشمیر، روابط هند و پاکستان را وارد فاز جدیدی از تنش‌ها کرده است. به گزارش بی‌بی‌سی، نخست‌وزیر هند روز جمعه گفت: «افرادی که در طراحی و اجرای این حمله دست داشتند، بهای گزافی خواهند پرداخت». هند همچنین گفته است پاکستان را دچار «انزوای مطلق» خواهد کرد. در حمله انتحاری روز پنج‌شنبه در کشمیر تحت کنترل هند، یک عامل انتحاری خودروی مملو از مواد منفجره را به یک دستگاه اتوبوس کاروان نیروهای امنیتی هند کوبید که طی آن ۴۶ مأمور پلیس هند کشته شدند. مودی این حمله را «بزدلانه و ناجوانمردانه» خوانده است. گروه جیش محمد که در پاکستان مستقر است، مسئولیت این حمله را به عهده گرفته است. هند خواهان اعمال تحریم‌های جهانی علیه این گروه شده و خواهان آن شده تا مسعود اظهر، رهبر این گروه از سوی شورای امنیت سازمان ملل متحد به عنوان یک «تروریست» شناخته شود. پاکستان از این حمله به شدت ابراز نگرانی کرده اما گفته است هیچ مسئولیتی در این زمینه نداشته است. پس از این حمله، آرون جیتلی، وزیر مشاور در دولت هند گفته است این کشور از هر ابزار دیپلماتیک برای قطع ارتباط پاکستان با جامعه جهانی استفاده خواهد کرد. به گزارش یورونیوز، همچنین، وزارت خارجه هند سفیر پاکستان در دهلی‌نو را در ارتباط با حمله تروریستی به یک کاروان نظامی در این کشور فراخواند. هند پاکستان را متهم می‌کند که در برخورد با گروه‌های شبه‌نظامی مستقر در آن کشور کوتاهی می‌کند. هند و پاکستان مدعی مالکیت بر کشمیر هستند. اکثریت جمعیت کشمیر را مسلمانان تشکیل می‌دهند اما هند و پاکستان تنها کنترل بخشی از این منطقه را در اختیار دارند.